

[Knud Nielsen.]

her i dag, eller som vi skulle tale om her i dag, og ikke de øvrige faktorer; de øvrige faktorer er i hvert fald i denne forbindelse noget underordnet. Må jeg i den forbindelse spørge ministeren, om der ligger en skjult hensigt bag, at der ikke længere i § 1 står noget om, at denne ordning tager sigte på at demokratisere adgangen til uddannelserne. Der er ikke nogen ordlyd i den retning i § 1. Vil det sige, at man faktisk har opgivet det oprindelige mål?

Jeg vil også gerne stille en række spørgsmål til ministeren. For det første: vil forslaget, når det er gennemført fuldt ud, medføre, at ingen af økonomiske grunde forhindres i at få den uddannelse, de har lyst og evner til? Vil det medføre, at erhvervsarbejdet under uddannelsen begrænses til et minimum, som ikke virker hæmmende for studieaktiviteten? Det var netop målsætningen for von Eyben-udvalgets arbejde, og det må være de to mål, der først og fremmest skal nås.

Jeg vil gøre opmærksom på, at fra 1948 til 1969 er antallet af børn fra arbejderhjem, som går i gymnasiet, kun steget med 1,8 pct., nemlig fra 8,5 til 10,3 pct. Det er over en periode på 21 år, og så er spørgsmålet: hvordan skal denne ordning kunne føre flere ind i uddannelsessystemet?

Må jeg videre spørge ministeren: er erhvervsarbejdets andel i den samlede finansiering af uddannelsesomkostningerne steget eller formindsket i de seneste år, og hvilken indflydelse har det på studieeffektiviteten? Er det ikke rigtigt, at von Eyben-udvalget var enig om, at en virkelig demokratisering af studietilgangen bedst opnås ved udelukkende at yde støtte som stipendier?

Jeg kan måske også henvise til en beregning, der er foretaget af professor Tornehave, som er professor i matematik ved Københavns universitet. Han har på grundlag af det forslag, der er fremsat her, beregnet, at det med den nuværende hastighed vil tage 36 år, før von Eyben-udvalgets betænkningss minimumskrav om stipendie- og lånordninger til lærlinge, til skoleelever, til gymnasiaster og studerende ved universiteter og højere læreanstalter er opfyldt. Og så vil jeg endda sige, at jeg tror, professoren er optimist.

Det indtryk står tilbage, efter hvad ministeren har sagt her og i øvrigt efter diskussionen i dag, at det er en Potemkinkulisse, der er tale om, det er en ren facade. Der findes intet bag; man kunne måske sige, at der findes intet til at støtte facaden. Vi går meget skeptiske til udvalgsbehandlingen, og det gør vi belært af erfaringerne fra tidligere og af de udtalelser, der er faldet ved førstebehandlingen i dag. Men om ikke andet kan vi måske få en slags svar på nogle spørgsmål.

Jeg vil bede ministeren læse fortrykket i morgen. Ministeren fik nemlig indtrykket af, at jeg kun talte om studenter. Jeg sagde udtrykkeligt, og nu citerer jeg mig selv: lad det også være sagt, så det ikke kan misforstås, at vi naturligvis er klar over, at fuld stipendiestøtte ikke kan gennemføres med ét slag, men at det vil kræve en årrække, og at vi mener, at denne fulde stipendiestøtte skal omfatte samtlige uddannelsessøgende. I det til pressen omdelte manuskript vil ministeren kunne se, at „samtlige“ er understreget, for at vi kunne få kvalt denne misforståelse, som jeg tror ministeren har gjort sit til at skabe.

Ministeren efterlyste socialdemokratiets forslag; ministeren havde ikke hørt noget om, hvad vi ville. Jeg henviste i mit første indlæg til vort forslag fra sidste år, hvor vi foreslog yderligere 150 mill. kr. stillet til rådighed. Det, sagde jeg, må i hvert fald være minimum af, hvad vi kræver i år. Også til oplysning for andre kan jeg minde om, hvordan vi dengang foreslog beløbet fordelt, netop ved en sænkning af aldersgrænsen for forældreindtægts indflydelse på støtten og ved en forhøjelse af stipendieandelen i den samlede stipendie- og lånmasse. Det er dog en antydning af, hvad vi kunne tænke os.

Hr. Knud Bros tale var helt i tråd med ministerens kronik; den havde ikke noget med sagen at gøre, eller en stor del af den, må jeg sige, havde ikke noget med sagen at gøre. Hr. Knud Bro spurgte ligeledes: hvorfor siger socialdemokratiet ikke, hvad det vil i sagen? Han mente, at vi bare kritiserede regeringen. Jeg må også bede den konservative ordfører følge forhandlingerne lidt mere opmærksomt. Jeg har allerede over for ministeren sagt, hvad vi ville, og hvad jeg gav udtryk for i mit første indlæg; og